

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра української мови
Кафедра української літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету іноземної
та слов'янської філології

А.М.Коваленко

» *серпня* 2018 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
другого рівня вищої освіти

галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«30» серпня 2018 р.

Голова *Громова*

Громова Н.В., к.пед.н., доцент

Суми – 2018

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра української мови
Кафедра української літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
іноземної та слов'янської
філології

А.М.Коваленко

серпень 2018 р.

**ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ТА МЕТОДИКИ ЇХ ВИКЛАДАННЯ**

галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«30» серпня 2018 р.

Голова *Громова*
Громова Н.В., к.пед.н., доцент

Суми – 2018

Розробники:

Семенов О.М., доктор педагогічних наук, професор, **Беценко Т.П.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; **Герман В.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови; **Рудь О.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови; **Горболіс Л.М.**, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури; **Захарова В.А.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, **Черниш А.Є.**, кандидат філологічних наук, ст. викладач кафедри української літератури.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри української мови
Протокол № 2 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри української мови (Семенов О.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри української літератури
Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри української літератури (Горболіс Л.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Питання врегулювання розвитку вищої освіти в Україні у контексті сьогодення надзвичайно актуальне і зумовлене насамперед потребою підготовки висококваліфікованих фахівців освітнього рівня «магістр».

Випускний екзамен з української мови, української літератури та методик їх викладання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» є не тільки перевіркою теоретичних знань і практичних навичок з усіх лінгвістичних і літературознавчих дисциплін, що вивчалися впродовж усіх років навчання в університеті, але й важливим завершальним етапом у підготовці фахівця для вищої школи.

Це вимагає ґрунтовної підготовки майбутнього вчителя-словесника, зокрема глибоких знань із «Сучасної української літературної мови», «Методики викладання української мови у ЗВО», «Методики викладання української літератури ЗВО», «Культури наукової мови», «Теорії мови», «Теорії літератури», «Аспектів вивчення української філософської лірики», «Сучасної риторики», «Наукова спадщина українських мовознавців ХХ століття крізь призму шкільної освіти» та ін. умінь творчо застосовувати їх на практиці.

Екзамен повинен виявити, якою мірою майбутні вчителі опанували основні розділи науки про сучасну українську літературну мову, культуру наукової мови, теорію мови, риторики, оволодіти культурою українського літературного мовлення, як глибоко усвідомили основні процеси і шляхи формування й розвитку української національної мови, її зв'язок з іншими мовами, засвоїли теоретичний матеріал курсів.

У системі підготовки майбутнього вчителя-словесника важливе місце посідає «Методика викладання української мови у ЗВО», «Методика викладання української літератури у ЗВО», що визначає зміст, принципи, методи і прийоми навчання мови, шляхи й закономірності засвоєння студентами знань, формування умінь і навичок, що забезпечує формування комунікативної компетенції студентів, виховання високого рівня мовленнєвої культури.

Важливість курсів зумовлює внесення їх на державні екзамени, що є завершальним етапом у підготовці майбутнього вчителя-словесника, засобом перевірки його знань і виявлення рівня сформованості умінь і навичок та готовності до самостійної роботи в школі та вузі. На атестації магістр має виявити знання, вміння та навички з лінгвістики та лінгводидактики, традицій і новаторства української літератури, аспекти вивчення філософської лірики, порівняльного літературознавства, теорії мови, теорії літератури, риторики, культури наукової мови тощо.

Рекомендована програма складена з урахуванням вимог, що висувуються до магістрів на випускному екзамені, з метою виявлення різнобічних і глибоких знань з циклу фахових дисциплін.

Питання екзаменаційних білетів орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його уміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів, оперуванням ілюстративним матеріалом для доведення висловленого.

Випускник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності еволюції мовних одиниць і категорій з умінням виокремити тих чи інших наукових парадигм. Актуальним постає завдання відповідності вимог атестації випускників вимогам сучасної школи.

I. Українська мова

Роль ораторського мистецтва у фаховій підготовці вчителя та формування його риторичної особистості.

Риторична культура вчителя. Її складники: логічна, психологічна, мовленнєва й зовнішня культури.

Основна риса академічного красномовства. Лекція як основний жанр академічного красномовства.

Промова як жанр академічного красномовства. Етапи підготовки, структура, мовно-виражальні засоби.

Доповідь як жанр академічного красномовства. Етапи підготовки до доповіді.

Образ мови в науковій парадигмі ХХ століття.

Домінантні лінгвістичні теорії кінця ХХ століття.

Еволюція лінгвістичних ідей у II половині ХХ століття.

Когнітивна лінгвістика.

Функціональна лінгвістика.

Комунікативна лінгвістика.

Лінгвістична гендерологія.

Проблеми прикладної лінгвістики.

Лінгвокультурологія: підсумки, тенденції, перспективи.

Граматична категорія як узагальнене абстрактне поняття. Концепції граматичних категорій.

Способи вираження граматичних значень. Мовні засоби вираження граматичних значень.

Різновиди транспозиційних процесів у системі лексико-граматичних категорій. Синтаксичний, морфологічний та семантичний ступені переходу.

Граматична форма як окремий елемент парадигми. Типи граматичних форм.

Категорія роду іменника: способи вираження, співвідношення семантико-граматичного і формально-граматичного змісту, сучасні тенденції в родовій категоризації.

Вигуки як специфічні мовні знаки: звукова і морфемна структура, Риторична культура вчителя. Її складники.

З історії становлення і розвитку наукового стилю української мови. Українська наукова мова у працях сучасних дослідників.

Власне науковий, науково-навчальний, науково-довідковий, науково-дидактичний субстилі. Мовні засоби української наукової мови.

Комунікативно-прагматична специфіка наукових текстів. Науковий ідіостиль.

Компресія наукового тексту.

Цитування в науковому тексті.

Актуальні питання лексикології сучасної української літературної мови.

Актуальні питання дослідження словникового складу сучасної української літературної мови.

Актуальні питання описової лексикології сучасної української літературної мови.

Зміни у словниковому складі сучасної української мови (кінець ХХ - поч ХХІ ст).

Актуальні питання фразеології сучасної української літературної мови.

Українське термінознавство на сучасному етапі: актуальні питання

Актуальні питання лексикографії сучасної української літературної мови

Актуальні питання словотвору української літературної мови

Актуальні питання морфології української літературної мови

Актуальні питання синтаксису української мови

Актуальні питання простого речення в українській мові.

Актуальні питання складного речення в українській мові.

Актуальні питання семасіології сучасної української мови.

II. Українська література

Теоретичні основи інтертексту Ю. Крістева, Р. Барта, Ж. Жене. Інтертекстуальність як сукупність міжтекстових зв'язків.

Екзистенціалістська основа філософії «шістдесятництва», його культурні джерела та україноцентричне русло. Віра у «високу поезію».

Метафоричність поетичного мислення М.Вінграновського, рецепція школи Павла Тичини.

Особливості літературознавчих студій на межі тисячоліть. Літературознавство кінця XX – початку XXI ст.: напрями, течії, школи. Постколоніальний акцент.

„Молода муза” в контексті українського модернізму. Естетична платформа літературного угруповання. Характеристичні прикмети творчості авторів і критиків „Української хати”. Символізм в українській літературі.

Культура літературознавчих досліджень і світова літературознавча думка. Методологічний плюралізм І.Франка. Проблеми методології у працях Д.Чижевського, Л.Білецького. Літературознавчі дослідження і професійна етика.

Культурно-історичний метод: теоретичні засади та їх прояви в українському літературознавстві. Метод аналогій, закон причинності та ідея закономірного розвитку явищ в інтерпретації І.Тена.

«Кларнетизм» Павла Тичини як органічне продовження творчих пошуків «молодомузівців». Етапність збірки «Сонячні кларнети» в доробку поета.

Літописання на Русі. Історія створення, зміст «Повісті временних літ».

Новаторські пошуки та стильові доміанти української прози 20-30-х років XX ст. Специфіка модернізму 1920-х років.

Поезія О.Забужко як бунт проти стандартизації людини («Травневий іній», «Диригент останньої свічки» «Автостоп», «Новий закон Архімеда»).

Проза О.Забужко, художньо-стильові особливості, проблематика.

Жанрово-стильові тенденції сучасної української прози. Традиційність і новаторські пошуки у творах М. Матіос («Нація», «Солодка Даруся», «Вирвані сторінки з автобіографії», «Черевички Божої Матері»). Послідовність відстоювання споконвічних морально-етичних істин у творах письменниці.

Художнє осмислення історії в романістиці Василя Шкляра. Особливості авторського творення.

Постшістдесятники (В.Ілля, М.Воробйов, В.Рубан та ін.) «Київська поетична школа» як ядро постшістдесятників. Новаторство поезики та естетичний радикалізм, їхня спорідненість з «Нью-Йоркською групою».

«Розстріляне відродження». Унікальність доробку митців «Розстріляного відродження». Філософські мотиви в поетичних текстах Є. Плужника. Художній аналіз поеми «Галілей».

„Празька школа” поезії. Перегук творчих настанов „Празької школи” з художньо-естетичними орієнтаціями „Розстріляного відродження”. Переведення „філософії серця” у нову якість – „філософічну”.

Філософічність як домінанта сучасної української поезії. Художні засоби втілення філософічності.

Психологічний напрям і феномен психоаналізу. Етапи розвитку психологічного напрямку в ХХ ст. (Б. Мейлах, С. Ейзенштейн).

Історична основа, сюжетна побудова повісті «Слово о полку Ігоревім». Система образів у творі. Рецепція «Слова ...» в сучасній літературі.

«Неокласики», їх своєрідність у літературному процесі 20-поч.30-х років, поєднання в творах традиції та модерних художньо-естетичних пошуків.

„Химерна проза” як можливість уникнення штампів „соцреалізму”, її традиції: фольклор, „низове бароко”, „котляревщина”. Засвоєння досвіду світової літератури (Є.Гофман). Органічне поєднання реалістичного й фантастичного, ймовірного й таємного. (Є. Гуцало, В. Шевчук).

Творчість Г.Сковороди: мотиви лірики, своєрідність байкарської спадщини. Образ Г.Сковороди в українській поезії 20-х – 30-х років ХХ століття.

Ліна Костенко: самодостатність постаті в літературі шістдесятництва й до сьогодні. Тема людської пам’яті, української історії, гармонії людини і природи, високих піднесених почуттів у віршах поетеси. Художній аналіз роману «Записки українського самашедшого».

Літературна ситуація в 20-х– 30-х роках ХХ століття. Знаковість постаті М. Хвильового. Гасло М. Зерова «До джерел» в контексті літературної дискусії.

Експресивність як визначальна риса поезики В.Стуса. Стусова концепція творчості, літературно-критична діяльність.

Морально-етична проблематика у прозі Л.Дереша, С.Жадана. Вияв у текстах постмодерної тенденції.

Філософсько-міфологічна традиція у творчості Т.Шевченка. Дослідження творчості поета сучасною літературознавчою наукою.

Постмодернізм як явище літератури нашого часу. Дискусії літературознавців про український варіант постмодернізму. Жанрове розмаїття світової літератури другої половини ХХ століття.

Літературна герменевтика. Генеза літературної герменевтики.

Теоретичні засади еволюційного методу. Основні ідеї Ф. Брюнетьєра. Питання про місце твору в саморозвитку мистецтва.

„Морально-етична проблематика сучасної жіночої прози. Художній аналіз творчості М.Матіос.

III. Методика викладання української мови у ЗВО

Методика української мови у вищій школі як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і проблематика курсу. Зв'язок із суміжними дисциплінами.

Модель викладача української мови. Лінгвістична, мовнокомунікативна, лінгвометодична, лінгвокультуроснавча, педагогічна, психологічна, науково-дослідна компетенції викладача української мови як мовної особистості. Історичний аспект мовної підготовки вчителя, викладача. Висока педагогічна майстерність вітчизняних університетських лінгвістів та методистів (С.Чавдаров, Г.Ващенко, А.Медушевський, Є.Дмитровський, В.Масальський, М.Жовтобрюх, М.Стельмахович, І.Олійник), їх роль у духовному і культурному житті країни.

Пошуки сучасного мовознавства і лінгвометодики (О.Біляєв, А.Грищенко, С.Єрмоленко, Л.Мацько, М.Пентилюк та ін.).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика вчителя української мови і літератури. Навчальний план підготовки вчителів української мови і літератури у вищому педагогічному навчальному закладі.

Концептуальні засади навчання української мови в старшій школі (профіль – українська філологія). Принципи навчання української мови у старшій школі. Структура і зміст навчальної програми з української мови для учнів профільних класів. Оцінювання навчальних досягнень. Підручник з української мови для учнів старшої (профільної) школи.

Курс сучасної української літературної мови. Завдання і зміст курсу. Принципи побудови курсу. Навчальна і робоча програми курсу української мови для майбутніх учителів української мови.

Зміст і структура курсу української мови на нефілологічних факультетах. Навчальна і робоча програми курсу української мови на нефілологічних факультетах. Відмінності змісту програм з української мови для різних факультетів вищих навчальних закладів.

Основні завдання вивчення лінгвістичних дисциплін у вищій школі. Вироблення наукової позиції лінгвіста, поглиблене вивчення сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій теоретичного мовознавства. Опанування методології, методики і практики науково-дослідницької діяльності в галузі теорії мови і викладання курсу у вищій школі.

Завдання і зміст культуромовних курсів, їх призначення і роль у професійній підготовці майбутнього вчителя української мови.

Завдання і зміст лінгводидактичних дисциплін у вищій школі, їх призначення і роль у професійній підготовці майбутнього вчителя української мови.

Методи і прийоми вивчення української мови. Методи функціональної спрямованості: методи проблемного навчання; активізації слухачів; надання додаткової інформації; контролю; самостійної роботи; виховного спрямування. Методи модульного навчання.

Форми навчальних занять і методика їх проведення. Лекція у вищій школі. Підготовка до лекції, принципи добору науково-навчального матеріалу. Традиційні та інноваційні форми лекцій. Організація індивідуальної роботи студента при конспектуванні лекцій. Електронні тексти лекцій.

Практичні заняття з лінгвістичних дисциплін, їх специфіка, призначення, співвідношення з лекційними курсами, форми і методика проведення. Функції і діяльність викладача на практичних заняттях. Зміст роботи студентів на практичних заняттях, способи її активізації, прийоми організації дискусій і обговорення розглянутих питань. Формування у студентів навичок аналітичної діяльності, вміння аргументувати свої судження, вести наукову полеміку.

Специфіка і призначення семінарів, методика їх проведення. Види семінарів. Гра у структурі практичних і семінарських занять. Ділові, рольові, дидактичні ігри. Методичне забезпечення семінарських занять.

Лабораторні роботи, їх призначення, зміст і методика проведення з лінгвістичних і лінгвометодичних дисциплін. Функції і діяльність викладача на лабораторних заняттях. Зміст роботи студентів на практичних заняттях.

Факультативи, спецкурси і спецсемінари як додаткові форми організації навчання. Призначення, завдання, проблематика, принципи побудови, види, зв'язок з актуальними проблемами науки та науково-дослідною діяльністю кафедр і викладачів. Методика їх підготовки і проведення викладачем.

Методика оцінювання знань, умінь і навичок студентів з лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін у вищій школі. Функції педагогічного оцінювання: діагностична, навчальна, виховна. Традиційні і нетрадиційні види оцінювання на заняттях. Побудова питань: наукова коректність їх формулювань, глибина проникнення у проблемне поле навчальної дисципліни.

Контрольні роботи, інші форми активізації навчальної роботи студентів. Консультації, їх види і роль у викладанні мовознавчих дисциплін. Заліки та іспити, їх призначення, види і форми, методика і культура їхнього проведення. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів. Самооцінювання.

Форми оцінювання: поточне, тематичне, блокове, підсумкове. Нетрадиційні форми оцінювання: тестування, модульно-рейтингова система, моніторинг.

Організація самостійної та індивідуальної роботи за кредитно-трансферною технологією. Способи перевірки самостійної роботи студентів. Колоквіум як форма контролю самостійної роботи студента. Поточна, тематична, періодична, підсумкова перевірка самостійної роботи студента. Усна та письмова форма перевірки знань самостійної роботи студента.

Місце і завдання практик у професійній підготовці майбутнього вчителя. Освітня, розвивальна, діагностико-дослідницька функція практик. Мета і завдання діалектологічної практики. Методика збирання і оформлення експедиційного матеріалу. Розвиток лінгвокраєзнавчої компетенції майбутнього вчителя.

Мета і зміст педагогічної практики. Види педагогічних практик. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики. Методичне забезпечення практики. Взаємозв'язок педагогічних і навчальних практик у системі професійної підготовки учителів-словесників.

Методологія і методика наукової праці з лінгвометодики. Методи дослідження. Лексикографічна культура дослідника. Мовне оформлення наукового дослідження. Наукова стаття як самостійний науковий твір.

Культура усного наукового мовлення. Композиційно–логічна побудова усної наукової доповіді, повідомлення, виступу. Культура аудіювання доповіді. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Мета і ознаки електронної презентації наукового виступу.

Позааудиторна робота з мови, її організаційні форми. Вивчення лінгвістичної географії краю. Лінгвістичні екскурсії. Методика організації і проведення лінгвістичних заходів. Лінгвістичні гуртки. Лінгвістичні виставки. Організація кабінету, творчої лабораторії з лінгвокультури рідного краю.

Сучасні освітні технології у процесі викладання української мови. Інформаційно-методичне забезпечення технологій навчання. Досвід вищих навчальних закладів щодо впровадження освітніх технологій на заняттях з лінгвістичних і лінгвометодичних дисциплін.

Інформаційно-методичне забезпечення лінгвістичних і лінгвометодичних курсів. Основна навчальна література: підручники, навчальні, навчально-методичні посібники. Модель підручника нового покоління: принципи побудов, критерії відбору навчального матеріалу.

Додаткові інформаційно-методичні матеріали: конспект (текст) лекцій; роздатковий матеріал до лекції, збірник завдань для самостійної роботи студентів, монографія, збірник наукових праць, довідник тощо. Методичні матеріали: інструкції, методичні рекомендації та вказівки, програми дисциплін, плани семінарських занять.

Упровадження інформаційних технологій в мовознавство. Електронні підручники, посібники, навчальні програми, мультимедійні курси і методика їх використання. Дотримання психологічних і педагогічних вимог стосовно структурування, ємкості, компресованості словесного тексту, врахування аудіовізуального сприймання і графічного подання. Методика проведення занять з використанням інформаційних технологій, Інтернет-ресурсів, електронних підручників, енциклопедій і комп'ютеризованих курсів.

IV. Методика викладання української літератури у ЗВО

Сучасні підходи до методики викладання літератури.

Засади здобутки сучасної науки про літературу.

Історична епоха та її вплив на розвиток парадигми методики науки.

Способи ознайомлення студентів на занятті з художніми текстами.

Формування української політичної нації, громадянського суспільства на заняттях літературознавчих дисциплін.

Форми навчальних занять у вищому навчальному закладі.

Текстуальний аналіз твору і питання психології творчості митця у ВНЗ.

Різноманітність прийомів аналізу драматичного твору у ВНЗ.

Вивчення теми за моделлю: лекція – практичне заняття – індивідуальне заняття – самостійна робота – консультація. Методичні рекомендації до їх проведення.

Головні складники аналізу епічного твору у вищій школі: методичний аспект.

Специфіка розкриття феномену ліричного твору на заняттях з історії української літератури у ВНЗ.

Методичні прийоми розкриття неповторної особистості митця у ВНЗ. Унікальне в характерах, долях, творчості письменників. Джерела вивчення життєпису.

Р. Барт про текстуальний аналіз твору.

Семантика виражальних засобів мови в ліриці. Інтерпретація тропів, стилістичних фігур, лексико-семантичного рівня твору.

Текстуальний аналіз поетичних текстів у ВНЗ: науково-методичний аспект.

Ефективне використання інноваційних засобів навчання в системі сучасної літературної освіти.

Вивчення художнього тексту як процес індивідуального духовного збагачення студентів. Методи та прийоми аналізу прозового твору у ВНЗ

Екзистенціально-діалогічна парадигма як одна з важливих основ викладання української літератури в старшій школі.

Вивчення сучасної української літератури в контексті головних методологічних засад педагогічної інноватики.

Вузівська лекція з літературознавчої дисципліни. Загальна характеристика джерельної бази лекції.

Методика використання зорової наочності на практичному занятті з історії української літератури у ВНЗ.

Передумови зародження методики викладання літератури у ВНЗ.

Становлення методики викладання як науки.

Спецкурси та спецсемінари як форма організації навчання літературознавчих дисциплін у ВНЗ.

Особливості вивчення у ВНЗ праць літературознавчого характеру.

Особливості вивчення у ВНЗ літературознавчочкритичних праць.

Специфіка проходження педагогічної практики у школі і ВНЗ. Методичне забезпечення практики.

Специфіка організації та проведення літературного гуртка у школі та ВНЗ.

Особливості проведення літературного вечора у ВНЗ з поєднанням біографічного та художнього матеріалів.

Специфіка підготовки та проведення настановчої лекції, підсумкового практичного заняття у ВНЗ.

Види письмових робіт з літератури, методика їх проведення.

Творча особистість учителя-словесника як головний носій педагогічних інновацій.

Рекомендовані джерела інформації

Культура наукової мови

1. Антисуржик . Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник [За ред. О. Сербенської]. – Львів: Світ, 1994. – 152 с.
2. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – 434 с.
3. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С. К. Богдан. – К.: Рідна мова, 1998. – 476 с.
4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення / Т. Б. Гриценко. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.
5. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк, 2004.
6. Кравець Л. І. Культура української фахової мови : Навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
7. Семеног О. М. Культура наукової української мови : Навч. посіб. / О. М. Семеног. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
8. Семеног О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія / За ред. Л. І. Мацько. — К.: Педагогічна думка, 2007. — 278 с.
9. Ярема С. На теми української наукової мови / С. Ярема. – Львів: НТШ, 2002. – 44 с.

Сучасна українська літературна мова: актуальні питання

1. Авксентьева Л.Г., Калашник В.С., Ужченко В.Ф. Фразеологія сучасної української мови. – Х., 1997.
2. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. – Львів, 2003.
3. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Морфеміка української мови. – К.: Наук. думка, 1987.
4. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови: Морфологія. – К., 1993.
5. Блик О.П. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1988.
6. Булаховський Л.А. Питання походження української мови // Твори: У 5 т. – К., 1975-1981. – Т. 2.
7. Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова: Морфеміка і словотвір. – Тернопіль, 1999.
8. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Гриценко А.П. Семантико-синтаксична структура речення. – К., 1983.
9. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови /За ред. чл. – кор. НАН України І.Вихованця. – К., 2004.
10. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
11. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. – К., 1987.

12. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К, 1988.
13. Глазова О.П. Українська орфографія: Навч. посібн. – Харків, 2004.
14. Глазова А.П. Українська пунктуація: Навч. посібн. – Харків, 2004.
15. Горпинич В.О., Антонюк Т.Р. Географічні назви в українській мові: складні питання словозміни, творення, правопису та наголошення: Посібн. – Дніпропетровськ: ДДУ; К.: Іван Федоров., 1999. – 152 с.
16. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – К., 1999.
17. Горпинич В.О. Українська морфологія: навчальний посібник. – Дніпропетровськ, 2002.
18. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. – Чернівці, 2003.
19. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. Рекоменд. Міністерством освіти і науки України як навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – Чернівці: Рута, 2003.
20. Гуйванюк Н.В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць. – Чернівці, 1999.
21. Дудик П.С. Із синтаксису простого речення: Синтаксис. Речення. Класифікація речень. Односкладні речення. Неповні речення. Еквіваленти речення. 3 навч.-контр. завд., вправами. – Вінниця, 1999.
22. Дудик П.С. Просте ускладнене речення. – Вінниця, 2002.
23. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. Просте речення. – К.: Наук. думка, 1973.
24. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. – К.: Наук. думка, 1984.
25. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – Вид. 4-е. – К.: Вища шк., 1972.
26. Етимологія української мови: Навч. посібник для вищих навч. закладів / О.І. Потапенко, Л.П. Кожуховська, Л.Е. Довбня та ін. – 2-е вид. доп. і випр. – К.: Міленіум, 2003. – 204 с.
27. Єрмоленко С.Я. Синтаксис і стилістична семантика. – К.: Наук. думка, 1982.
28. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови: Морфологія: Монографія. – Донецьк, 1996.
29. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія. – Донецьк, 2001.
30. Іваницька Н.Л. Двоскладне речення в українській мові. – К.: Вища шк., 1986.
31. Іваницька Н.Л. Синтаксис простого речення: Складні випадки аналізу. – К.: Вища шк., 1989.
32. Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. – К.: Вища шк., 1985.
33. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української мови. – К.: Либідь, 1995.

34. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996.
35. Клименко Н.Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. – К., 1998.
36. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К., 1998.
37. Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Ч.1. – Львів, 1958; Ч.2. – 1961.
38. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. – Вид. 3. – К., 1987.
39. Козачук Г.О., Шкурятяна Н.Г. Практичний курсу української літературної мови: Навчальний посібник для вузів. – К., 1993.
40. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник. – К., 1999.
41. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис. – К., 1965.
42. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. – Вид. 2-е, уточн. і доп. – Вінниця: Поділля-2000, 2003.
43. Леонова М.В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. – К.: Вища шк., 1983.
44. Лисиченко Л.А. Лексико-семантична структура української мови. – Харків: ХДПУ, 1997.
45. Лисиченко Л.А. Лексикологія сучасної української літературної мови. – Харків: Вища шк., 1976.
46. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови: Підручник. – К., 2003.
47. Морфемна структура слова. – К.: Наук. думка, 1979.
48. Москаленко Н.А., Фащенко М.М., Смагленко Ф.Н. Українська сучасна літературна мова: Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз. – Київ-Одеса, 1980.
49. Найдорожчий скарб: Слово про рідну мову. – К., 1990.
50. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях. – К.: Вища шк., 2004.
51. Пономарів О. Стилiстика сучасної української мови: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – Тернопіль, 2000.
52. Русанівський В.М. Історія української літературної мови: Підручник. – К., 2001.
53. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К., 1994.
54. Словотвір сучасної української мови /За ред. М.А.Жовтобрюха. – К., 1979.
55. Сучасна українська літературна мова /За ред. А.П.Грищенка. – К., 1998.
56. Сучасна українська літературна мова /За ред. М.Я.Плющ. – К., 1994.
57. Сучасна українська літературна мова /Керівник авт. колективу О.Д.Пономарів). – К., 1997.
58. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія /За ред. І.К.Білодіда. – 1969.

59. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. – К., 1969.
60. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. І.К. Білодіда. – К., 1972.
61. Сучасна українська літературна мова: Фонетика / За заг. ред. І.К. Білодіда. – К., 1969.
62. Сучасна українська мова. Довідник / Л.Ю. Шевченко, В.В. Різун, Ю.В. Лисенко; за ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1993.
63. Ткаченко Є.М. Українська мова: Пунктуація: правила, вправи, диктанти. – Навч. пос. – Харків: Консум, 2001.
64. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1981.
65. Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
66. Український правопис. – 4-е вид., випр. і доп. – К.: Наук. думка, 1993.
67. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська літературна мова. Довідник. – К., 1996.
68. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. Підручник. – К.: Академія, 2004.
69. Шульжук К.Ф. Складні багатокомпонентні речення в українській мові. – К., 1986.
70. Ющук І.П. Українська мова: Підручник. – К.: Либідь, 2003.
71. Яцимірська М.Т. Сучасна українська мова: Пунктуація. Навч. пос. – Львів: ЛНУ, 2002.

Сучасна риторика

1. Абрамович С.Д., Молдаван В.В., Чикарькова М.Ю. Риторика загальна та судова. – К.: Юрінком Інтер, 2012р., 416 с.
2. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 472с.
3. Безменова Н.А. Очерки по теории и истории риторики. – М., 1991.
4. Василенко В. Академічна риторика: навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів / В. Василенко, В. Герман. – Суми : ФОП Наталуха А. С., 2011. – 276 с.
5. Герман В. Сучасна риторика вищої школи: методичні рекомендації для магістрантів-філологів. – Суми : Сум ДПУ, 2012.
6. Голуб Н.Б. Риторика. – Черкаси: Вид-во ЧНУ, 2003.
7. Колотілова Н.А. Риторика. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
8. Куньч З. Риторичний словник. – К.: Рідна мова, 1997.
9. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика. – К.: Вища школа, 2006. – 311с.
10. Риторика – учителю / В.Н. Маров, Д.Х. Вагапова, Т.М. Зыбина, Ю.В. Виньков. – М.: Просвещение, 1993. – 105с.
11. Сагач Г. Риторика. – К.: Ін Юре, 2000. – 568с.
12. Чибісова Н.Г., Тарасова О.І. Риторика. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 228с.

Теорія мови

- 1.Артюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М., 1999.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К., 2004
3. Ветбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М., 1996.
4. Енциклопедія «Українська мова». – К., 2000.
5. Жаборюк О.А. Комунікативно-когнітивна сутність мови та мовлення// Мовознавство. – 2004. — № 1.
6. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. – К., 2003.
7. Милинчук О.С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства // Мовознавство. – 1997. - № 2-3.
8. Почепцов Г. Теорія комунікації. – К., 1999.
9. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2008.
- 10.Селіванова О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики. – К., 1999.
- 11.Тищенко К. Метатеорія мовознавства. – К., 2000.
- 12.Шульгіна В.І. Поняття «інформація» і «знання» в когнітивній лінгвістиці // Мовознавство. – 2008. - № 1.
- 13.Яворська Г.М. Прескриптивна лінгвістика і моделювання «лінгвістичної свідомості» // Мовознавство. – 1997. - № 1.

Методика викладання української мови у ЗВО

Програми, стандарти

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Затверджений 14 січня 2004 р. Каб. Мін. України // Освіта України. - 2004.- №5. - С. 1-13.
2. Концепція мовної освіти 12-річної школи. Українська мова як рідна // Дивослово. - 2002. - № 8. - С.59-65.

Монографії, підручники, посібники, збірники, автореферати дисертацій

1. Алексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання.-К., 1993.
2. Бабич Н. Сила мовленого слова: Науково-публіцистичні нариси з культури української мови. — Чернівці : Рута, 1996. — 176с.
3. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики: Монографія.- Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2003.- 281с.
4. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 1991. – 231 с.
5. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2-х кн. Кн.1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади; Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод.видання.- К.:Либідь, 2003.-280с.
6. Болонський процес: Документи /Уклад.: З. І. Тимошенко, А.М.Грехов, Ю. А. Гапон,
7. Ю. І. Палеха. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. - 169 с.

8. Великожон В.А. Історія створення підручників з української мови: від давнини до 80-х років ХХ століття / НДІ українознавства. — К. : НДІУ, 2008. — 88с.
9. Вдовиченко Н.В., Шевчук Л.В. Мовленнєвий практикум з української мови: навч. посібник / Одеський національний ун-т ім. І.І.Мечникова. — О. : ОРІДУ НАДУ, 2007. — 238с.
10. Голуб Н.Б. Риторика у вищій школі: Монографія.- Черкаси: Брама – Україна, 2008.-400с.
11. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю: Монографія.- Луганськ: Альма-матер, 2004.-362 с.
12. Дороз В.Ф. Методики викладання української мови: навч. посібник- К.: Центр навч. літ-ри, 2008. - 176с.
13. Інноваційні технології викладання української мови та літератури в школі і ВНЗ: проблеми та пошуки: Наук.-метод. зб. / Інститут педагогіки АПН України ; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка; Житомирський обласний ін-т післядипломної педагогічної освіти / Г.В. Грибан (відп.ред.). — Житомир : Полісся, 2004. — 212с.
14. Кухарчук І.О. Комунікативно-діяльнісний підхід до вивчення синтаксису у мовній освіті вчителів української мови та літератури: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2006. — 20с.
15. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2007. — 182с.
16. Кучерук О.А. Самостійна робота студентів з методики української мови: Метод. посіб. / Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка. Кафедра методики викладання мов і літератур. — Житомир: Поліграфічний центр ЖДПУ, 2001. — 91с.
17. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. — 296с.
18. Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе: Учеб.пособие для студ.высш.пед.учеб.заведений.-М.:Изд.центр "Академия", 2002.-272с.
19. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови.-К.: ВЦ "Академія", 2007.- 360 с.
20. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб.-К.:Вища шк., 2003.- 311с.
21. Мацько Л.І., Семенов О.М. Українська мова: 10 – 12 класи (профіль – українська філологія): Навч.-метод. посіб. – К., Глухів: РВВ ГДПУ, 2008.- 152с.
22. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.Пентилюк. - К.: Ленвіт, 2004. - 405 с.

23. Мовний калейдоскоп. Культура усного і писемного мовлення. Ідея – О. Сербенська Навчальний проект. Львівський НУ ім. Івана Франка. - [Електронний ресурс]- Режим доступу: <<http://www.franko.lviv.ua/>>.- Загол. з екрану.- Мова укр.
24. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник за ред. О.Г.Мороза. - К.: НПУ, 2001. - 338с.
25. Остапенко Н.М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ.- Черкаси: видавець Ю. Чабаненко, 2008.-330с.
26. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології.- К.:Фірма "ІНКОС", 2003.-352с.
27. Потапенко О. І., Потапенко Г. І., Кожуховська Л. П., Довбня Л. Е., Чубань Т. В. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: Навч.-метод. посіб. для студ. філол. спец. ВНЗ / О.І. Потапенко (заг.ред.). — К. : Міленіум, 2006.
28. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /за ред. О.М.Семенов.- К.: Фенікс, 2008. – 300 с.
29. Селіванова С.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля.- 2006.-716с.
30. Семенов О. Культура наукової української мови: Навч. посібник /За ред. Л.Мацько. – Суми: СумДПУ ім.. А.С.Макаренка, 2008. – 252с.
31. Семенов О. , Базиль Л. Мовна особистість учителя в художній літературі: Навч. посіб. – К.: Фенікс, 2008.-224с.
32. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія /За ред. Л.І.Мацько.- К.: Педагогічна думка, 2007.- 272 с.
33. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
34. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія. – Черкаси: Вид-во Вовчок О. Ю., 2006.-328с.
35. Струганець Л.В. Культура мови: Словник термінів. –Тернопіль: Навч. книга –Богдан, 2000. – 178 с.
36. Українська культуромовна особистість учителя: теорія і практика. Монографія / За ред. Л.І.Мацько, О.М.Семенов. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2008.
37. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебн. пособие. 2-е изд., перераб. / А.В.Хуторской. -- М.: Высш. шк., 2007. -639с.: ил.
38. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: Учебн. пособие для вузов.-М.:ЮНИТО-ДАНА, 2002.-437с.

Статті

1. Біляєв О. Методика мови як наука // Дивослово. — 2002. - №11.-С. 20-50.

2. Біляєв О. Лінгводидактика: становлення і розвиток //Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні: 1992-2002. Збірник наук. праць до 10-річчя АПН України /Академія педагогічних наук України.-Х: "ОВС", 2002.- Частина 1.-С.310-322.
3. Білодід І. К. Мовознавча наука і школа //Мовознавство і школа/ Відп. Ред.. М.А.Жовтобрюх.-К.: Наук. думка, 1981. – С. 5-21.
4. Волосова О. Культурно-освітня ситуація в країні й викладання української мови у вищій школі // Українська мова та література в школі. - 2005. - №6. - С. 36-39.
5. Єрмоленко С. Синергетика на заняттях із синтаксису у ВНЗ //Українська мова і література. - 2006. - № 3. - С. 49-54.
6. Караман С. Спецкурс «Актуальні проблеми поглибленого вивчення української мови в гімназіях» // Дивослово. - 1997.-№ 11.-С. 58-60.
7. Кононенко В. І. Мовна компетенція в етнолінгвістичному аспекті //Вісник Прикарпатського ун-ту ім. В.Стефаніка. Філологія. - Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006.- С.13-22.
8. Корсак К, Зінченко Т. Традиційні уроки та лекції: сучасний стан і перспективи // Вища освіта України. - 2002. - № 3. -С.75-80.
9. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту (програма курсу для філологічних факультетів) // Дивослово. - 2006. -№11.-С. 36-39.
10. Левківський К.М., Сухарніков Ю.В. Завдання щодо забезпечення якості вищої освіти України в контексті Болонського процесу // Вища школа. - 2004. - №5-6. - С. 89.
11. Нагаєв В.М. Оцінювання навчальної діяльності студентів за модульно-кредитною технологією навчання // Педагогіка і психологія АПН України. - 2000. - №3. - С. 84-88.
12. Остапенко Н. Місце моделювання як методу навчання у педагогічному проектуванні // Українська мова і література в школі. - 2004. - № 6. - С. 41-46.
13. Остапенко Н. Особливості технології дидактичної гри у системі підготовки магістрів-філологів ВШ // Українська мова і література в школі. - 2003. - № 4. - С. 55-58
14. Семенов О.М. Актуальні проблеми мовної підготовки магістрів на факультетах української філології //Педагогічні науки: "Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи" //Зб. наук. праць. - Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – С.208-213.
16. Семенов О.М. Взаємозв'язок педагогічних і навчальних практик у системі професійної підготовки учителів-словесників //Українська література в загальноосвітній школі".- 2007.-№6.- С.43-46.
17. Семенов О.М. Етнолінгводидактична культура педагога: шляхи її формування в умовах вищої школи //Українська література в загальноосвітній школі.- 2006.- №9.-С. 47 -52.

18. Семенов О.М. Інтегративний потенціал спецкурсів у професійній підготовці майбутніх учителів-словесників //Рідна школа.-2005.-№11.-С.29-33.

19.Семенов О.М. Модернізація навчально-методичного супроводу професійної підготовки вчителів української мови і літератури // Українська література в загальноосвітній школі. - 2005. - № 8. - С. 48 - 52.

20.Семенов О. Проблеми лінгвістичної підготовки вчителів-словесників у педагогічному університеті // Українська мова і література. - 2005. - № 4. - С.45-49.

21. Семенов О.М. Удосконалення професійної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури //Українська література в загальноосвітній школі.- 2006.- №8.- С.49 -53.

22.Симоненко Т. Базова система вправ у роботі над розвитком професійно-комунікативних умінь студентів-філологів //Українська мова і література в школі. - 2005. - № 7. - С. 40-43.

23.Симоненко Т. Ефективні форми та засоби контролю в роботі над формуванням професійної комунікативної компетенції студентів-філологів // Українська мова та література в школі. -2004. -№ 5. -С. 51-54.

24.Скуратівський Л. До лінгводидактики, зорієнтованої на формування духовної мовної особистості // Дивослово. - 1997. -№9.- С.52-53.

25.Стельмахович М. Етнопедагогічні основи методики української мови // Дивослово. - 1993. - № 5-6. - С. 19-23.

26. Стецюк Н. Інтегроване заняття-дослідження як перспектива творчого розвитку студентів // Українська мова і література в школі. - 2007. - № 4. - С. 39-43.

27.Цінько С., Рябцев О. Роль ТЗН і комп'ютерних технологій у розвитку професійно-творчого потенціалу майбутніх вчителів-словесників // Українська мова і література. - 2005. - №1. - С.40-42.

Інтернет-ресурси

- Електронний підручник з сучасної української мови: <http://www.philolog.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
- Нова мова: <http://www.novamova.com.ua>
Семенов О.М. Електронний навчально-методичний комплекс "Словесник".
<http://www.children.edu-ua.net>.

Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm>

Українська мова в Інтернеті <http://www.novamova.com.ua>

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://chak-chy-pravylnno-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>

<http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>

<http://nepravylnno-pravylnno.wikidot.com/>

<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
<http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>

Українська література

1. 20-ті роки: Літературні дискусії, полеміки. – К., 1981.
2. Єременко О., Сахно Н. Жанрова та індивідуально-стильова специфіка роману «Єрусалим на горах» Р. Федоріва // Філологічні науки. Зб. наук. праць: Ч. 1. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – С. 104-112.
3. Андрусів С. Роман Іваничук // Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. – Кн. 2: Друга половина ХХ століття / В.Дончик. – К.: Либідь, 1998. – С. 315- 318.
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 2002. – 832 с.
5. Білецький Л. Основи літературно-наукової критики (Спроба літературно-наукової методології). – К., 1998.
6. Бічуня Н. Розімкнути коло слова або ж свято визнання: Кілька роздумів про нові твори Р. Іваничука // Дзвін. – 1995. – № 3.– С. 127-129.
7. Бічуня Н. Роман Іваничук: Світ зловив мене, і я тішуся тим: До 70-річчя від дня народження письменника // Дзвін. – 1999. – № 7. – С. 130-137.
8. Брюховецький В. Силове поле критики: Літ.-критичні статті. – К., 1984.
9. Галич О. Історія літературознавства. – Луганськ, 2009
10. Гінзбург Л. О лирике. – М., 1964.
11. Гризун А. Поезія концептуальної думки: філософічність сучасної української поезії. – Суми: Університетська книга, 2007.
12. Гундорова Т. ПроЯвлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, 1997.
13. Дончик В. Павло Загребельний // Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. - Кн. 2: Друга половина ХХ століття / В. Дончик – К.: Либідь, 1998. – С. 289-296.
14. Дончик В. Учні сучасної прози. – К., 1987.
15. Єременко О. «Єрусалим на горах» Р. Федоріва: національне буття крізь призму часопростору // Філологічні науки. Зб. наук. праць: Ч. 1. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – С. 94-104.
16. Єременко О. «Коваль, що виковує душі» (Рецепція образу вчителя Северина Гайдаша за романом «Єрусалим на горах» Р.Федоріва) // Українська література в ЗОШ. – 2008. – №10. – С.6-7.
17. Єременко О. «Наша земля хрещена давніми іменами...» (Художньо-зображальні функції мікротопонімів у романі Р.Федоріва «Єрусалим на горах») // Вісник Запорізького нац. університету: Зб. Наук. статей. Філологічні науки. – № 2. – Запоріжжя: Запорізький нац. університет, 2008. – С.68-72.
18. Єременко О. «Це роман про кожного з нас, про наші страждання, про нашу землю, її минуле й сучасність». Матеріали до бінарного уроку за романом «Єрусалим на горах» Р.Федоріва. 10 клас // Українська

- література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 2. – С. 30-34; – № 3. – С. 21-25.
19. Єременко О. Антропоніми у романі «Єрусалим на горах» Р. Федоріва: семантико-функціональний аспект // Вісник Запорізького національного університету: Зб. наук. статей. Філологічні науки. – Запоріжжя: Запорізький нац. університет, 2007. – Вип. 31. – С.270-275.
 20. Єременко О. Аперцепція характерів і семантика власних імен та прізвищ у романі-диалогії «Тисячолітній Миколай» П.Загребельного // Зб. наук. праць факультету лінгвістики Гуманітарного інституту Національного Авіаційного університету. – К.: ІВЦ Держкомстату України. – 2004. – Вип. 8.– С. 265-273.
 21. Єременко О. Герої-книжники і їх творець (за романом-диалогією «Тисячолітній Миколай» П.Загребельного) // Філологічні науки. Зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. – С. 98-106.
 22. Єременко О. Топоніміка роману «Єрусалим на горах» Р.Федоріва: семантико-функціональний аспект // Філологічні науки: Збірник наукових праць. – Суми: СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2008. – С.181-187.
 23. Єременко О., Сахно Н. Семантична множинність трактування образу вчителя у романі «Єрусалим на горах» Р.Федоріва // Вісник Запорізького національного університету: Зб. наук. статей. Педагогічні науки. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – С.84-88.
 24. Жулинський М. Метеор на обрії української поезії //Чупринка Г. Поезії. – К.: Рад. письменник, 1991. – С. 5 – 32.
 25. Жулинський М. Подих третього тисячоліття. – Луцьк, 2000.
 26. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. – К., 2003.
 27. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. – К., 2006.
 28. Качкан В. Роман Федорів: Літературно-критичний нарис. – К.: Рад. письменник, 1983. – 150.
 29. Клим'юк В. Лірика І.Франка як система жанрів. – Чернівці, 2006.
 30. Ковалів Ю. Романтична стильова течія в українській радянській поезії 20-30-х років. – К., 1988.
 31. Корнійчук В. Ліричний універсум І.Франка. Горизонти поетики. – Львів, 2004.
 32. Література. Теорія. Методологія. – Вид. 2 /За ред. Д.Уліцької. – К., 2008.
 33. Міщенко Л. Леся Українка. Хвилі моєї туги. – Львів, 1991.
 34. Моринець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща. – К., 2002.
 35. Наєнко М. Українське літературознавство. – К., 1997.
 36. Неборак В. Приналежний до касти трудівників // Дзвін. – 2005. – №12. – С.133-137.
 37. Новиченко Л. Поезія і революція. – К.: Дніпро, 1979.
 38. Неврлий М. Українська поезія 20-х років: Мікро портрети в художніх стилях і напрямках. – К., 1991.

- 39.Осадча І. «А що історія? Історія – коріння... Чим глибше, тим міцніше стоїмо» (Образ Ярослава Мудрого в романі Павла Загребельного «Диво») // Дивослово. – 1999. – № 2. – С. 39-41.
- 40.Осадча І. Ім'я літературного героя як характеротворчий засіб (За творами Павла Загребельного про Київську Русь) // Дивослово. – 2000. – № 7. – С. 5-7.
- 41.Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1999.
- 42.Поліщук Я. Література як геокультурний проект. – К., 2001.
- 43.Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. – Івано-Франківськ, 1998.
- 44.Рубчак Б. Краси свічадо //Розсипані перли: Поети „Молодої Музи. – К.: Дніпро, 1991.
- 45.Салига Т. Свічка на осінньому вітрі // Салига Т. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. – Львів: Світ, 1997. – С. 249-257.
- 46.Слабошпицький М. Історичний дивосвіт Павла Загребельного (Шкіц до портрета) // Дивослово. – 2000. – № 2. – С.57-59.
- 47.Слабошпицький М. Історичний дивосвіт Павла Загребельного: Шкіц до портрета // Дивослово. – 2000. – № 2. – С. 57-59.
- 48.Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Вид. 2. – Львів, 2002.
- 49.Соловей Е. Українська філософська лірика. – К.: Універс, 1999.
- 50.Ткаченко А. Мистецтво слова. – К., 2003.
- 51.Ткачук М. Лірика І.Франка. – К., 2006.
- 52.Фащенко В. Павло Загребельний: Нарис творчості. – К.:Дніпро, 1984. – 206с.
- 53.Шпиталь А. Диво від Загребельного (мандрівки лабіринтами творчості) // Українська мова та література. – 1999. – № 37. – С. 5-7.
54. Шпиталь А. Тисячолітній Загребельний // Слово і час. – 1999. – №8. – С.60-61.
- 55.Штонь Г. Лірична складова поезії І.Франка. Теоретико-літературний та духовний виміри // Слово і час. – 2009. – № 6. – С. 54-58.

Методика викладання української літератури

1. Наукові основи методики літератури. Навч. метод. посібник /За ред. Волошиної Н.Й. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
2. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник /За ред. В.І.Лозової. – Харків „ОВС”, 2006. – 496 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
4. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К., 2002. – 320 с.

Критерії оцінювання з української мови і літератури

Відповіді магістрів оцінюються об'єктивно за системою, що дає їм можливість виявити рівень знань, умінь і навичок з кожного питання, індивідуальні здібності, креативне та критичне мислення.

Об'єкт контролю – рівень засвоєння магістрантами теоретичних знань й оволодіння необхідними професійно-методичними вміннями і навичками.

Форма контролю – відповідь магістра на запитання білета, бесіда з екзаменатором, членами екзаменаційної комісії.

Критеріями оцінювання знань магістрів є:

1. Характер і якість підготовки, рівень усвідомлення навчального матеріалу, його розуміння.
2. Повнота, правильність і точність відповіді.
3. Уміння застосовувати набуті знання у різних ситуаціях.
4. Мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до інших.

Оцінювання проводиться за стобальною шкалою.

Оцінка «відмінно» (А/90-100 балів)

Магістрант повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання, різні погляди вчених на певну проблему; вільно володіє професійною термінологією; демонструє вміння застосовувати набуті знання у нестандартних ситуаціях. Під час відповіді студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок. Відповідь студента послідовна, виважена і науково обґрунтована, демонструє особистий внесок у вирішенні поставленої проблеми, враховує наявні в методиці погляди й підходи, можливі альтернативи вирішення проблеми, що розкривається.

Магістрант вільно володіє теоретичним матеріалом, повно і змістовно розкриває суть поставленого запитання; його відповідь відзначається високим рівнем, логічністю, науковістю. Магістрант знає найважливіші відомості про письменників, історичне тло їхньої творчості, розуміє і аналізує художні тексти, літературно-критичні та наукові праці.

Оцінка «добре» (С/74-81 бал; В/82-89 балів)

Магістрант логічно і повно розкриває зміст матеріалу з питання білета; висвітлює не лише теоретичний матеріал, а й різні погляди вчених на проблему, що розглядається; виявляє вміння аналізувати, робити узагальнення, висновки, давати чіткі визначення поняттям; володіє професійною термінологією; простежуються здібності змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного і чужого висловлювання. Більшість теоретичних положень підтверджує прикладами. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Магістрант демонструє вміння не лише відтворювати вивчений матеріал, а й аналізувати його, даючи висловленому власну оцінку, аргументуючи висловлене загальновідомими доказами. Однак під час відповіді допускає незначні фактичні і граматичні помилки.

Магістрант має задовільну теоретичну підготовку, але допускає неточність чи неповноту в окремих визначеннях понять, має незначні труднощі у вияві особистого ставлення до твору і схильний покладатися на авторитетні оцінки літературознавців. У відповіді можуть спостерігатися також поодинокі мовленнєві незначні помилки, недостатня аргументація.

Оцінка «задовільно» (E/60-63 бали; D/ 64-73 бали)

Магістрант виявляє знання тільки основного програмового матеріалу. Непослідовно і незв'язно розкриває питання; не завжди може обґрунтувати висловлені думки; висвітлює лише теоретичний матеріал, не розкриваючи погляди учених на певну проблему; неточно дає визначення окремих понять; має труднощі при необхідності навести приклади, хоча може навести окремі завчені приклади; не завжди може дати чітку відповідь на запитання екзаменатора, що конкретизує його відповідь; застосовує набуті знання лише у стандартних ситуаціях. Виклад відзначається поверховістю, недостатнім осмисленням і логікою викладу, значною кількістю фактичних помилок.

Магістрант має труднощі під час відповіді, яка позбавлена належної аргументації, послідовності, аналізу наукових літературознавчих джерел, власної думки, критичного об'єктивного підходу до певного літературного явища чи твору. Відповідь не завжди має належного творчого аспекту, характеризується наявністю помилок у визначеннях.

Оцінка «незадовільно» (FX/35-59 балів)

Магістрант відтворює уривчастими реченнями окремі цілісні смислові фрагменти теоретичного матеріалу, що становить 1/3 частину загального обсягу змісту певної теми; участь студента у діалозі обмежується однією чи двома елементарними репліками; під час відповіді не враховує ситуації спілкування.

Магістр в основному не розуміє того, про що повідомляє, сплутує поняття; допускає грубі фактичні помилки, неточності; не може навести приклади.

Оцінка «незадовільно» (X/1-35 балів)

Магістрант виявляє нерозуміння основного програмового матеріалу; епізодично відтворює теоретичний матеріал. Він в основному розуміє суть запитання білета, але не може цілісно і точно сформулювати відповідь, сплутує поняття; не може застосовувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; не наводить приклади; не розкриває погляди вчених на проблему, що висвітлюється мовленнєво не відшліфована; допускає грубі фактичні помилки.

Магістрант не володіє фактичним матеріалом, плутається у визначеннях, не вміє систематизувати й узагальнювати, демонструє невігластво у розумінні художніх та літературознавчих текстів, нездатність висловити власну думку з приводу прочитаного, має досить поверхове уявлення про світогляди письменників та значення їхньої творчості. У відповіді відсутня логічність, аргументація, відповідь позбавлена необхідних прикладів і висновків.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра практики англійської мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

іноземної та слов'янської
філології

А.М.Коваленко

Серпня

2018 р.

**ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

галузь знань – 01 Освіта /Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – англійська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології
«30» серпня 2018 р.

Голова *Громова*
Громова Н.В., к.пед.н., доцент

Суми – 2018

Розробник: **Коваленко Андрій Миколайович**, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри практики
англійської мови

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри **Ключко Л.І.**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація випускників з англійської мови є підсумковою формою перевірки і оцінки теоретичної та практичної підготовки студентів. Для проведення кваліфікаційного іспиту створюється екзаменаційна комісія у складі голови, членів комісії та екзаменаторів.

До складання кваліфікаційного іспиту з англійської мови допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсу англійської мови.

ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційний іспит з англійської мови передбачає перевірку і оцінку сформованості у студентів мовної, комунікативної та країнознавчої компетенції, а також здатності їх реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній професійній діяльності. Випускники повинні продемонструвати володіння англійською мовою в усній та письмовій формі в обсязі програмних вимог. Випускники повинні володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами англійської мови і реалізувати їх у різних видах мовленнєвої діяльності і різних комунікативних ситуаціях, а також володіти практичними знаннями, вміннями і навичками для роботи вчителями іноземних мов у навчальних закладах різного типу і форм власності.

Слід підкреслити, що лише сукупність інтегрованих знань та вмінь за циклами дисциплін університетського курсу навчання забезпечує необхідний рівень професійної компетенції сучасного вчителя. В переліку знань, умінь і навичок, якими у професійній діяльності повинні володіти магістри, експлікований міждисциплінарний характер вимог і показаний взаємозв'язок умінь, набутих у ході вивчення окремих дисциплін.

Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр освіти. Викладач української мови і літератури. Вчитель англійської мови.

Згідно з цим *випускники-магістри* повинні вміти:

- 1) вільно, впевнено і правильно користуватися англійською мовою у професійних, наукових та інших цілях;
- 2) володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на достатньому рівні;
- 3) виявляти тверді і впевнені знання синтаксичних, семантичних та фонетичних правил і закономірностей англійської мови, а саме:
 - розуміти і вміти описувати сучасну англійську мову як систему взаємопов'язаних і взаємообумовлених підсистем, які проникають одна в одну;
 - вміти доступно і правильно пояснювати феномени мови, адекватно використовуючи при цьому спеціальну термінологію;
- 4) використовувати соціокультурні знання і вміння в процесі іншомовної комунікації;
- 5) застосовувати культурологічну інформацію у професійній діяльності;

- б) реалізовувати наукові дослідження, оцінювати й аналізувати власний навчальний досвід та удосконалювати свої навчальні стратегії;
- 7) використовувати власний досвід оволодіння іншомовним мовленням у викладацькій діяльності;
- 8) удосконалювати мовленнєву підготовку шляхом використання аутентичних англомовних матеріалів;
- 9) демонструвати впевненість і позитивну мотивацію в користуванні англійською мовою;
- 10) усвідомлювати роль учителя як у шкільному, так і в позашкільному оточенні.

Кваліфікаційний іспит з англійської мови передбачає перевірку і оцінку наявності у студентів всебічно вдосконалених умінь та навичок різних видів іншомовної мовленнєвої діяльності для здійснення іншомовного спілкування; сформованості певного рівня комунікативної компетенції, яка реалізується за допомогою мовленнєвих умінь, розвинених на основі мовних, країнознавчих, лінгвокраїнознавчих знань та навичок мовлення; поглиблених знань про мову, культуру, історію, реалії та традиції англомовних країн; розуміння суті мовних явищ, іншої системи понять сприйняття дійсності; вміння здійснювати зіставний аналіз явищ рідної та англійської мов.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

Екзаменаційний білет включає три питання:

1. Читання, переклад та коментування наукового англомовного тексту.
2. Бесіда за розмовною темою.
3. Доповідь по науковій магістерській роботі англійською мовою.

Метою **першого завдання** є визначення рівня розвитку вмінь аналізу наукових англомовних текстів, а саме читати, перекладати та коментувати без словника оригінальний науковий текст.

Для аналізу підібрані наукові статті (обсягом 2 сторінки) із сучасних англомовних журналів та збірок наукових праць із філології, літературознавства та методики викладання іноземних мов.

Друге завдання спрямоване на визначення рівня розвитку вмінь усного підготовленого мовлення. Студентам пропонується висловити свою точку зору з певної проблеми та обґрунтувати її, ефективно й гнучко використовуючи англійську мову. При цьому об'єкт оцінювання складають такі параметри мовлення студентів, як змістовність, аргументованість, відповідність мовній системі та мовленнєвій нормі, стилістична адекватність, насиченість мовним матеріалом за програмою курсу навчання.

Орієнтований перелік тем:

1. Higher Education in the USA.
2. Higher Education in the USA vs Higher Education in Ukraine.
3. What Appeals to Me in the System of Higher Education in the USA.
4. The Restructured System of Higher Education in Ukraine: the Way I see it.

5. The Present Day University: the Structure of the Establishment and the Teaching Staff Hierarchy.
6. The Tips for the Ukrainians Who Want to Study Abroad.
7. The Student of the 21st Century – His Needs, Goals, Priorities, Values.
8. The Ways to Establish Rapport in the Classroom that Promotes Effective Learning.
9. My Thinking and Learning Styles.
10. The Theory of Multiple Intelligence: the Ways to Apply It.
11. A Profile of a Charismatic Teacher.
12. How a Teacher Can Benefit From Multi-Media as Teaching Devices.
13. New Educational Technologies: Challenges and Potential.
14. The Cultural Values the British, the Americans and the Ukrainians Live By.
15. The Importance of a Language to National Identity.
16. Culture Shock: the Ways to Tackle It.
17. Is It Possible to Bridge the Chasm between National Differences.
18. The Roles Women Play in Contemporary Ukrainian Culture: Changes that are Happening.
19. What Identifies our Nation as the Ukrainians.
20. Globalization: its Challenges for Ukraine.
21. The major purposes of education: an integrated approach.
22. The modern system of education: the individuality in the spotlight or how not to become “another brick in the wall”.
23. The Alternative Methods of Teaching and Learning.
24. Students’ Life in Ukraine and Abroad.

Метою **третього завдання** було визначити, наскільки студент якісно зможе представити власну наукову магістерську роботу англійською мовою. Зазначене завдання передбачало висвітлення мети, основних завдань, об’єкта, предмета, теоретичного і практичного значення, а також основних результатів дослідження.

Рекомендована література

1. Балащенко Л.М. Learning and Teaching Styles. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – 112 с.
2. Балащенко Л.М., Дегтярьова І.Б. New Information Technologies in Personal and Professional Development. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – 105 с.
3. Подосиннікова Г.І., Балащенко Л.М., Скляр Н.А. Today’s Multicultural Word. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. – 196 с.
4. Aspinall, Tricia and Annette Capel. Advanced Masterclass. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 206 p.
5. Evans, Virginia and Lynda Edwards. Upstream Advanced. – Newbury: Express Publishing, 2003. – 256 p.

6. Gude, Kathy and Michael Duckworth. Proficiency Masterclass. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 183 p.

7. Powell Mark. In Company. Upper Intermediate. – Oxford: Macmillan Publishers Limited, 2008. – 159 p.

8. Vince Michael. Advanced Language Practice. – Oxford: Macmillan Publishers Limited, 1998. – 295 p.

Критерії оцінювання знань студентів на кваліфікаційному іспиті з англійської мови

Оцінка “ відмінно ”: 90-100 балів (A).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Студент у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору, володіння в повному обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 1-2 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка “ добре ”: 82-89 балів (B).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Студент добре знає матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Студент коректно висловлює свою точку зору, вживає правильно граматичні конструкції, демонструє викладення матеріалу без стилістичних огріхів та вміння висловити і граматично обґрунтувати свою точку зору, володіння в достатньому обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 2-3 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка “ добре ”: 74-81 бали (C).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Студент добре знає матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Демонструє уміння висловлювати власну точку зору, володіння в достатньому обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Допускаються 3-4 граматичні та лексичні помилки.

Оцінка “ задовільно ”: 64-73 бали (D).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Викладення матеріалу не в повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом. Тема розкрита без використання активного та пасивного, лексичного та граматичного матеріалу. Студент висловлює особисте ставлення до проблеми поверхово. Допускаються 4-5 граматичних та лексичних помилок.

Оцінка “задовільно”: 60-63 балів (E).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Досить поверхове викладання матеріалу, неповне розкриття суті даного мовного явища. Студент знає матеріал, без аргументації своїх висновків, без своїх прикладів і не завжди адекватно використовує знання у практичній частині. Допускаються 5-6 мовних помилок.

Оцінка “незадовільно”: 35-59 балів (FX).

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

Студент слабо володіє матеріалом, відтворює лише основні положення, знає окремі фрагменти, що складають незначну частину матеріалу. Демонструє невміння висловити та аргументувати свою точку зору на запропоновану тему через недостатній словарний запас. Допускається більш ніж 6 мовних помилок.